

Ścieżkami pamięci ku przyszłości

Światło dzienne ujrzała książka „Ścieżki pamięci” opisująca żydowskie miasto w Lublinie, losy, miejsca, historię lublinian pochodzenia żydowskiego.

* Tomasz Walaszczyk: - Skąd pomysł na książkę o lubelskich Żydach?

- Jerzy Bojarski, redaktor publikacji: - Pomysł narodził się, gdy w 1999 roku przyjechała delegacja z Rishion Le Zion, miasta partnerskiego Lublina w Izraelu. Było w niej kilku przedwojennych mieszkańców Lublina. Był Mosze Handelsman z córką i wnuczką. Miał żywą pamięć o mieście, po którym zostało bardzo niewiele śladów. Opowiadał o nim rodzinie z wielkim uczuciem.

* Książka jest napisana po polsku, część po hebrajsku. Czy dzięki temu uda się przełamać stereotypy o Polakach i Żydach?

- Te stereotypy nadal istnieją w świadomości. W Izraelu mają stereotyp Polaka antysemitę czerpiącego swój antysemityzm z „mlekiem matki”. U nas Żyda wyzyskiwacza, komunista, uczestnika powojennych służb bezpieczeństwa gromiącego ruch niepodległościowy. Ta książka ma służyć temu, aby Polacy poznali prawdziwą rolę lubelskich Żydów przed wojną i podczas niej. Żydom pokazać, że nie jesteśmy antysemitami. Przykładem tego jest choćby wspólne wydanie tej pozycji.

* Publikacja jest bogato ilustrowana. Skąd materiały historyczne?

- Na książkę składa się praca 30 osób. Zawiera ona wspomnienia, teksty reporterskie. Materiały archiwalne pochodzą z Ośrodka Brama Grodzka Teatr NN i Muzeum Historii Miasta Lublina. Jest tam dużo o nieistniejącej już dzielnicy żydowskiej, o holocaustie i cudownych z niego ocaleniach. Książka ma charakter nie tylko naukowy, ale też bardzo emocjonalny. Przedstawia Lublin Żydów i Polaków, tak jak zapamiętali go ostatni żydowscy mieszkańcy: Szryft, Handelsman, Carmi, Gewerc - Gottlieb, Ziemba, Milsztajn, Opatowski.

* Jak została przyjęta w Izraelu?

- Książka powstała pod patronatem prezydentów miast partnerskich Meira Nitzana z Rishion Le Zion i Andrzeja Pruszkowskiego z Lublina. Chciałbym, żeby jej efektem były spotkania młodzieży polskiej i izraelskiej. Zwiedzanie Lublina przez Żydów jako miasta tradycji, współpracy, wspólnej kultury. Przede wszystkim oglądane są głównie miejsca martyrologii.

* Dziękuję za rozmowę.

Tomasz Walaszczyk
Fot. Jacek Babicz

„Ścieżki pamięci”, Wydawnictwo Norbertinum, Ośrodek Brama Grodzka Teatr NN, Tow. Przyjaźni Polsko-Izraelskiej i Stowarzyszenie „Dziedzictwo i Współczesność”, Lublin 2002 rok. Redakcja Jerzy Bojarski, lubelski radny.

PS Jerzy Bojarski składa serdeczne podziękowania sponsorom, bez których książka ta nie powstałaby.